

Ὀλον τὸ Λονδίνον ἔμαθε τὴν ἱστορίαν ταύτην. Αἱ ἑφημερίδες τὴν διηγήθησαν μετὰ τροπολογιῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐπιτυχῶν, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ἧτις ἀποτελεῖ τὸν τίτλον τοῦ ἀληθοῦς τούτου διηγήματος. Ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ ἦτο θέμα ἀνεξαντλήτων συνδιαλέξεων. Ἡ ὑπόληψις τοῦ καταστήματος ἐπανεκτήθη καὶ ὑπερέβη μεγάλως τὰ παλαιὰ αὐτοῦ ὄρια. Ὁ Στεβενσὼν ἐνυμφεῖθη τὴν Ἄνναν. Ἐκ τῶν συζητήσεων τῆς δίκης τοῦ Βάγ κατενόησε καὶ ἐπέστη ἐναργέστατα ὅτι αὐτὸς ὁ διάβολος προσωποποιούμενος τὸν εἶχεν ἐμπαίζει ἐν Παρισίῳ· φοβούμενος δὲ τὸν ἐμπαιγμὸς τῶν ἀνθρώπων ἀπεισιώπησεν ἐπιμελῶς τὸ συμβάν του.

Ὁ Πέτρος Λόβτερ ἦτο ὁ εὐτυχέστατος τῶν θνητῶν ἢ θεᾶ τῆς οἰκογενείας του, ἣν εἶχε σώσει ἀπὸ δυστυχήματος φρικαλέου, ἦτο εἰς αὐτὸν πηγὴ ζωηρῶν καὶ καθημερινῶν εὐτυχιῶν. Ἐπὶ ἓνα μῆνα ἔζησε βίον πατριάρχου.

Τὴν τριακοστὴν πρώτην ἡμέραν, ἐξυπνήσας, εἶδε μεγαλοπρεπὲς παραπέτασμα ὀμίχλης, ἐκτεινόμενον ὀπισθεν τοῦ παραθύρου του. Ἐχασμήθη μακρὸν καὶ ἠγέρθη. Τὸ πᾶν ἐν τῇ οἰκίᾳ του τῷ ἔφάνη ἄχαρι καὶ ὀχληρὸν· ὁ γέρον Τωβίας ἐλάλει πολὺ· ἡ δὲ κυρία Λόβτερ ὄχι ἀρετὰ ἢ Ἄννα καὶ ὁ Στεβενσὼν καθίσαντο σχολαστικοί. Ὀλον τὴν ἡμέραν ἔχασμάτο, καὶ ἡ ἰδέα τῆς αυτοκτονίας τὸν κατέλαβε.

Τῇ ἐπαύριον ἡ κυρία Λόβτερ ἔλαβε διὰ χειρὸς τοῦ Τωβίου δευτέραν ἐκδοσιν τῆς περὶ θανάτου ἐπιστολῆς, ἣν ἀντεγράψαμεν ἐν ἀρχῇ.

Ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ἐκπυροσορότησις πιστολίου ἠκούσθη ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Meurice. Ἐν τῷ δωματίῳ, ὅπερ ἤδη γινώσκομεν, εὔρον τὸν Πέτρον Λόβτερ ἐξηπλωμένον ἐπὶ τοῦ σανιδώματος. Πλησίον αὐτοῦ ἦτο τράπεζα φέρουσα τὰ λείψανα γεύματος σαφιλοῦς καὶ δεσμίδα ὀδοντογλυφίδων.—ἦτο καιρὸς ὀμίχλώδης.

Ἡ κυρία Λόβτερ δὲν ἀπληπίσθη παντελῶς ἀναγνοῦσα τὴν αὐτὴν ἐπιστολήν· καὶ ὁ γέρον δὲ Τωβίας ἠμικλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπε.

—Θὰ ἐπανέλθῃ.

Ἡ κυρία Ἄννα Στεβενσὼν ἔχει ἤδη ἕξ τέκνα. Τὸ δὲ κατὰστημα Η. Λόβτερ, Ρ. Στεβενσὼν καὶ Σ^ς εὐδοκιμεῖ μεγάλως, ἀπαράμιλλον ὃν καθ' ὅλην τὴν γῆν.

PAUL FEVAL

Ἡ ἐπομένη βιογραφία, ἧς μετάφρασιν ἐραυρίζομεθα ἐκ τῆς «Ἡμέρας», ἐγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Λαφίτ, πρῶην συντάκτου τῆς «Γαλλικῆς Δημοκρατίας». Σ.τ.Δ.

ΛΕΩΝ ΓΑΜΒΕΤΑΣ

Ὁ Λέων Γαμβέτας ἐγεννήθη τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1838 ἐν Καὼρ τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, ἐσπούδασε δ' εἰς τὸ λύκειον τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐν ᾗ ὁ πατήρ του μετῆρχετο τὸν ἔμπορον. Ἀπόπειρά τις πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ Λέοντος εἰς τὸ ἱεροσπουδαστήριον ἀπέτυχεν. Ἡ μοναρχικὴ κα-

λύπτρα δὲν ἤρμοζεν αὐτῷ. Μόλις περατώσας τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς, ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀπέλθῃ εἰς Παρισίους καὶ νὰ διδασχθῇ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς πόλεως ἐκείνης τὰ νομικά. ἦτον τότε εὐθυμος καὶ ζωηρὸς νεανίας, ἰσχνὸς ἔτι καὶ λεπτοφυής. Ἐβάδιζεν ὑψαύχην. Ἡ λεόντειος αὐτοῦ κεφαλὴ ἦτον κεκαλυμμένη ὑπὸ μακρᾶς μελανῆς χαιτίης. Εἶχε λεπτῶς διαγεγραμμένον τὸ στόμα καὶ τὸ κάτω γέιλος πρόεχον. Ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς ἐφλογόβόλει, ἀλλ' ὁ δεξιὸς ἦν ἀκίνητος καὶ ἐσβεσμένος. Ὁ Γαμβέτας ἀπώλεσεν αὐτὸν ὀκταετῆς ἐκ παιδικῆς ἀπερισκεψίας, θελήσας νὰ περιεργασθῇ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἐργασίας γείτονός τινος μαχαιροποιοῦ. Τὸ λεγόμενον, ὅτι δῆθεν αὐτὸς ἐξώρυξε τὸν ὀφθαλμὸν του, εἶναι μῦθος. Ἐκ νεότητος ἠγάπα τὰς συζητήσεις καὶ διεκρίνετο ἐν τῇ νοητικῇ ταύτῃ πυγμαχίᾳ, ἀγορευῶν ἐπὶ ὥρας ὅλας ἐν τῷ καφεναίῳ τοῦ Προκοπίου ἢ τοῦ Βολταίρου, ἐντευκτηρίῳ τῶν φοιτητῶν. Ἐν ὀρηγύρει νοσημόνων νέων, φλυαρούτων μᾶλλον ἢ πινόντων, ὁ Γαμβέτας ἐδέσποζε πάντων διὰ τῆς ἠχηρᾶς αὐτοῦ φωνῆς. Ἄλλ' ἠξέουρε συγχρόνως καὶ ν' ἀκούη. Ἡ ἀντίθετος γνώμη, ἐὰν ἦτον ὀρθή, εἴκλευεν εὐθὺς τὴν προσοχὴν του, ἐνετυποῦτο ἐν τῇ διανοίᾳ του καὶ ἀνεπτύσσετο μετὰ τσοαύτης ταχύτητος, ὥστε ὁ πρῶτος ἐξενεγκῶν τὴν ἰδέαν ἠπόρει ἀκούων μετ' ὀλίγον αὐτὴν διατυπουμένην ἄχρι τῶν ἐσχάτων αὐτῆς συνεπειῶν ὑπὸ τοῦ πολεμίου του. Ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ, ὁ Γαμβέτας, ἐναντίον τῶν ἰεσσιῶν τῆς οἰκογενείας του, δὲν ἠθέλησε νὰ καταλίπῃ τοὺς Παρισίους, ἀλλ' ἐνεγράφη εἰς τὸ μητρώον τῶν παρισιανῶν δικηγόρων καὶ μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ γηραιοῦ Κρεμιεὶ ὡς γραμματεὺς. Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀγάμος τις γραία, ἐκ μητρὸς θεῖα τοῦ Γαμβέτα, κατέλιπε τὸ εἰς τὰ περιχώρα τοῦ Καὼρ χωρίον της καὶ ἐνσκήψασα εἰς Παρισίους εἶπεν αὐτῷ. «Ἐἶμαι μόνη εἰς τὸν κόσμον καὶ σὺ ἐπίσης. Ἐχεις ἀνάγκην οἰκίας καὶ φύλακος. Ἐγὼ, ὡς γνωρίζεις, μικρὰν τινα περιουσίαν. Ὅ,τι εἶναι ἰδικόν μου θὰ εἶναι καὶ ἰδικόν σου». Καὶ ὄντως, ἡ κυρία Μασσαβιὲ παρесеλεύασε μετὰ μητρικῆς μερίμνης εἰς τὸν προσφιλεῖ ἀνεψιὸν ἄνετον κατάλυμα ἐν τῷ τετάρτῳ ὀρόφῳ πενιχρᾶς τινος οἰκίας τῆς ὁδοῦ Βοναπάρτου. Τοῦ καταλύματος ἐκείνου ἀναμνηνίσκεται πάντοτε μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ συγκινήσεως ὁ Γαμβέτας ἐν μέσῳ τῆς λαμπρότητος τοῦ Βουρβονικοῦ Παλατίου. Ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ Κρεμιεὶ ἐξεμάθανε τὰ δικηγορικὰ τεχνάσματα, ἀλλ' οὐδόλως ἐδείκνυτο ἀπληστος δικῶν. Ἐν τῷ δικαστηρίῳ σπανίως ἐλάμβανε τὸν λόγον, καὶ τότε δ' ἐνόει ὅτι ἤλαττοῦτο τῶν συναδέλφων του. Ἡ φωνὴ του ἦτον λίαν ἰσχυρὰ, ἢ ὥστε ν' ἀντήχῃ ἐν στενῇ αἰθούσῃ δικαστηρίου, ἢ δὲ στι-

βαρά πυγμή του κατεφόρετο λίαν θαρώς ἐπὶ τοῦ δικηγορικοῦ βήματος. Τὸν πρῶτον εὐγλωττον αὐτοῦ λόγον ἐξεφώνησεν ἐν ἔτει 1862, κατὰ τὴν δίκην τῶν 54. Ἡ ἀδελφὴ ἐνός τῶν κατηγορουμένων εἶχεν ἀπέλθει πρὸς τὸν Ἰούλιον Φάβρον παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἀδελφόν της. «Ἐγὼ δὲν ἔχω καιρὸν, ἀπήντησεν ὁ Φάβρος, ἀλλὰ θὰ σὲ συστήσω εἰς νέον δικηγόρον, ὅστις δύναται νὰ πράξῃ ὅ,τι καὶ ἐγώ». Ὁ νέος δικηγόρος ἦτον ὁ Γαμβέτας, οὗ ἡ ἀγόρευσις ἔφερε εἴρος εἰς τὸ ἀκροατήριον. Αἱ ἐκλογαὶ τοῦ 1863 ὑπῆρξαν διὰ τὸν Γαμβέταν ἀληθῆς ἀποκάλυψις. Ὁ εἰκοσιπενταετής μεσημβρινός, οὗ ὁ λόγος ἔβραζεν ὡς τὸ αἷμα, προσηθάνη τὸ μέλλον του καὶ ἔκτοτε ὑπῆρξεν εἰς τῶν τακτικωτέρων φοιτητῶν ἐν τοῖς θεωρεῖοις τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος.

Μηνὶ Νοεμβρίῳ τοῦ 1868 εἶχεν ἀνακαλυφθῆ ὁ τάφος τοῦ πληρεξουσίου Βωδὲν, ὅστις ἐφανεύθη ἐπὶ τῶν ὁδοφραγμάτων ἀντιστάμενος κατὰ τοῦ τολμήματος τοῦ Δεκεμβρίου, ὠρύσσεται δ' ὁ τάφος τῆς αὐτοκρατορίας. Μίαν ἡμέραν ὁ Γαμβέτας κατήλθεν εὐθυμὸς τὰς ἑκατὸν βαθμίδας τῆς οἰκίας του καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον. Ἡ ὑπεράσπις τῶν νέων, οἵτινες κατηγοροῦντο ὡς ὀργανώσαντες τὰς ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Βωδὲν διαδηλώσεις, ἐχρησίμωσεν αὐτῷ ὡς ἀφορμὴ, ὅπως ἐκσφενδονίσῃ κατὰ τοῦ τολμήματος τοῦ Δεκεμβρίου καὶ τοῦ νεαπολεοντείου συστήματος ἀποστροφὰς κεραυνοβόλους. Τὴν ἐπαύριον ἦτον περίφημος· μετὰ δύο δὲ μῆνας ἐξελέγτο βουλευτὴς Παρισίων καὶ Μασσαλίας. Ἐκ τῆς ὁδοῦ Βοναπάρτου μετώκησε τότε εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 12 οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Μονταίγν. Ἡ οἰκία δὲν ἦτον μεγαλοπρεπὴς καὶ τὸ κατάλυμα τοῦ Γαμβέτα δὲν ἦτο λαμπροστόλιστον. Τὰ παλαιὰ ἐπιπλα τῆς ὁδοῦ Βοναπάρτου εἶχον μετακομισθῆ μετὰ προσοχῆς ὑπὸ τῆς θείας· τὸ δὲ σπουδαστήριον τοῦ Γαμβέτα ἐκόσμιε πάντοτε μία καὶ μόνη ὀρειχαλκίνη προτομὴ, ἡ τοῦ Μιραβῶ. Ὁ οἰκογενειακὸς βίος ἐξηκολούθει ὦν ἀπλῶς απος. Ἐκτὸς τῆς οἰκίας ὁ Γαμβέτας ἦτον, ὡς συνήθως, εὐθυμὸς, ὀμιλητικὸς, ἔχων πάντοτε ὑγρὰ τὰ χεῖλη καὶ προτεταμένην τὴν χεῖρα. Εἰς τὸ καφενεῖον τῆς Μαδρίτης δὲν ἐφοῖτα πλέον, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ μόνον διότι τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο εἶχε παύσει ὃν ἡ λέσχη τῆς ἀντιπολιτευομένης νεολαίας, ἀφ' ὅτου ἐφωράθησαν ἐν αὐτῷ κατάσκοποι τοῦ Πιέτρη. Ὁ λαϊμοδέτης του ἦτον δεδεδεμένος μετὰ μείζονος προσοχῆς, ἀλλὰ τοῦτο ὠφέλιτο ἀπλῶς εἰς τὴν μέριμναν τῆς θείας. Εἰς τὴν μορφήν τοῦ Γαμβέτα μία καὶ μόνη εἶχεν ἐπέλθει ἀλλοίωσις. Ὁ περίφημος ὀφθαλμολόγος Φιενζάλ τὸν ἐσθεσμένον ὀφθαλμὸν εἶχεν ἀντικαταστήσει δι' ὀφθαλμοῦ ὑελίνου. Ἀξιωμακόνουτος ἡμέρα ὑπῆρξεν ἐκεῖνη, καθ' ἣν ἡ βοναπαρτικὴ πλειοψηφία τοῦ Νομοθετικοῦ

Σώματος εἶδε τὸν αἰρετὸν τῆς Βελεβίλλης καθεζόμενον ἡρέμως καὶ μετ' ἀβιάστου σοβαρότητος εἰς τὸ βῆθρον του. Τὰ βοναπαρτικὰ φύλλα εἶχον περιγράψει αὐτὸν ὡς ἀληθῆς φυσικὸν καὶ ἠθικὸν τέρας. Τῇ 5 Ἀπριλίου 1870 ἀνήλθε τὸ πρῶτον εἰς τὸ βῆμα. Ἡ ἔχθρικῶς διατεθειμένη Βουλὴ ἠκροάσθη αὐτοῦ ἐν σιωπῇ. Ἡ φωνὴ του ἐφάνετο προάγγελος τῆς ἐγγιζούσης θυσίας· ὁ δὲ Λεμίλιος Γιραρδίνος ἠναγκάζετο νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μιραβῶ τὸ γαλλικὸν βῆμα δὲν εἶχεν ἀντηχήσει ἐκ τοιαύτης εὐγλωπτίας.

Ἡ ἱστορία τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης φέρεται γεγραμμένη ἐν πάσῃ σελίδι τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Γαμβέτα. Οἱ θάταται τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ κινήματος, ὅπερ ἀνέτρεψε τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1870 τὴν αὐτοκρατορίαν, ὁμολογοῦσι μιᾶ φωνῇ ὅτι ὁ δημοφιλὴς ῥήτωρ κατήνασε τὸ πλῆθος, ἀνέκοψε διὰ τῆς φωνῆς του τὰ κύματα αὐτοῦ πρὸ τῶν προθύρων τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος καὶ ἐπέβαλεν αὐτῷ σεβασμὸν πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν. Ὅτε ἐξῆλθεν ἐποχούμενος τοῦ βουλευτηρίου, ἦτο κάτωχρος ὡς ἐὰν συνησθάνετο τὸ μέγεθος τῆς νίκης. Ἀναγορευθεὶς ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης ἀποκεκλεισμένης ἐν Παρισίοις ὑπὸ τῶν Πρώσων, ἔμαθε μίαν ἡμέραν ὅτι ἡ ἐν Τουρ ἐδρεύουσα κυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε τὴν συγκάλεσιν Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἡ συγκίνησις ὑπῆρξε μεγίστη. Τί θὰ ἔλεγον οἱ Παριεῖς; Ἦν ἐπάναγκες νὰ διαταχθῆ ὁ Κρεμιὲ ν' ἀνακαλέσῃ τὸ πρόωρον μέτρον. Ἀλλὰ πῶς ν' ἀποσταλῆ αὐτῷ τὸ διάταγμα; Πάντες οἱ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας πεμφθέντες ἄγγελοι εἶχον συλληφθῆ ὑπὸ τῶν Πρώσων. Ὁ Γαμβέτας δὲν διστάζει. Μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν παρρησίας προτείνει τοῖς συναδέλφοις του νὰ κομίσῃ αὐτὸς τὸ διάταγμα καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ φίλου του Σπούλλερ ἐπιβαίνει ἀεροστάτου καὶ κανονοβολουμένου ὑπὸ τῶν Πρώσων ἀνέρχεται εἰς τὰ ὕψη. Τί εὔρε κατελθὼν εἰς τὴν γῆν εἶναι πασίγνωστον. Ἐξ ἐνός, κυβερνήσιν ἀσθενῆ καὶ μὴ ὑπακουομένην. Ἐξ ἑτέρου, τὸν πρωσσικὸν στρατὸν πολιορκοῦντα τοὺς Παριεῖους καὶ οὐδένα Γάλλον στρατιώτην παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Λείγρος. Ἡ φλόξ τῆς φιλοπατρίας του μετεδόθη εἰς τὸ ἔθνος· τότε δ' ἐδημοσίευσεν τὴν περὶφημον ἐκεῖνην προκήρυξιν, ἥτις ἐθίξε τὰς χορδὰς πάσης γαλλικῆς καρδίας. Ἄλλ' ὁ δικτάτωρ τοῦ Τουρ δὲν ἠρκέσθη μόνον εἰς λόγους. Μίαν ἡμέραν προσῆλθεν εἰς αὐτὸν ἀνὴρ κάτισχνος, ἀσκητικὴν ἔχων τὴν ὄψιν. Ἦτο ὁ Φραισσινέ. Ὁ Γαμβέτας ἐνόησεν εὐθὺς ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἐμελλε νὰ καταστῆ ὁ δεξιὸς αὐτοῦ βραχίον. Ἐκτύπησε διὰ τῆς πτέρνης του τὸ ἔδαφος καὶ πανταχόθεν ἀνεπήδησαν στρατιαί. Ὁ στρατὸς τοῦ Λείγρος, ἡ τελευταία ἐλπίς τῆς ἀγωνιώσης Γαλλίας, κατηρτίσθη· ἀλλ' ἦτο πλέον

ἀργά. Μετὰ πᾶσαν ἤτταν ὁ Γαμβέτας ἐπανελάμβανε πεισιμόνως· «θὰ ξαναρχίσωμεν!» Ἄφου κατέστη ἀδύνατος ἡ ὑπεράσπισις τοῦ Τούρ, ἡ ἔδρα τῆς κυβερνήσεως μετατέθη εἰς Βορδιγάλα, ἔνθα ὁ Γαμβέτας ἐξήκολούθησε διάγων βίον ἀγώνων καὶ κόπων διηγεσάμενος. Ἐν Τούρ ἔμενον ἐβδομάδας βίλας κεκλεισμένους ἐν τῷ γραφείῳ του, ἐξήρχετο δὲ μόνον ἐπὶ μικρὸν τὴν Κυριακὴν ἐν τῷ ὄχηματι τοῦ νομάρχου, ὅπως ἀναπνεύσῃ. Ἐν Βορδιγάλοις ἐξήρχετο σπανίως τὸ ἐσπέρας μετὰ τοῦ Σπούλλερ καὶ τοῦ Ῥάγκ. Τέλος ἡ κυβερνήσις τῶν Παρισίων ἐσυνθηκολόγησε. Καταβληθεὶς ἐκ τῆς εἰδήσεως, ὁ Γαμβέτας ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ. Εἶναι γνωστὸν πόσοι νομοὶ ἐτεκμηρίωσαν αὐτῷ τὴν εὐγνωμοσύνην των ἐκλέξαντες αὐτὸν πληρεξούσιον. Ὁ Γαμβέτας ἐκ λεπτότητος ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς Ἑλσατίας· ὅτε δέ, μετὰ τὴν παραχώρησιν τῆς Ἑλσατίας ἐξῆλθε προσκαιρῶς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὁποῖα τις ἦτον ἡ θέσις τοῦ ἀνδρός, ὅστις εἶχε συνταράξει τὰ σπλάγγνα τοῦ ἔθνους καὶ διαχειρισθῆ ἀνεξελέγκτως ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων; Δὲν εἶχεν οὔτε ὀβολὸν καὶ ἠναγκάσθη νὰ δανεισθῆ παρὰ τοῦ πατρός του 20,000 φράγκα, ὅπως ἀποτίσῃ τοὺς λογαριασμοὺς του. Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ πολέμου ὁ Γαμβέτας ἦγε μόλις τὸ τριακοστὸν δευτέρον ἔτος τῆς ἡλικίας. Αἱ ἀναπληρωματικαὶ ἐκλογαὶ τῆς 2 Ἰουλίου 1871 ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τῶν Βερσαλιῶν. Τότε ἴδρυσεν τὴν «Γαλλικὴν Δημοκρατίαν», ἧς διευθυντὴς μὲν ἦτον αὐτός, ἀρχισυντάκτης δ' ὁ Σπούλλερ. Ἡ «Γαλλικὴ Δημοκρατία» ἤκμασε ταχέως καὶ ἐκ τῶν προσόδων αὐτῆς ἠγοράσθη ἀντὶ 550,000 φράγκων τὸ ἐν τῇ Ἀντινεῖῳ Λεωφόρῳ οἴκημα, ἔνθα μετετέθη ἡ σύνταξις, μετόκησε δὲ καὶ ὁ Γαμβέτας. Ἐφ' ὅσον ἦτο διευθυντὴς, ὁ Γαμβέτας δὲν ἔλειψεν οὔτε μίαν ἐσπέραν ἐκ τοῦ γραφείου τῆς συντάξεως. Δι' αὐτοῦ ἡ «Γαλλικὴ Δημοκρατία» κατέστη δημοτικώτατον ὄργανον, συντελέσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν αἰσίαν ἐκβάσιν τῆς κατὰ τῶν ἀντιδραστικῶν βροπῶν τοῦ Μάκ-Μαὸν πάλης.

Τότε διεδόθη τὸ παραμύθιον περὶ τοῦ πλούτου τοῦ Γαμβέτα. Ἄλλ' ὁ Γαμβέτας οὐδέποτε ὑπῆρξε πλούσιος, τὴν σχετικὴν δ' αὐτοῦ εὐπορίαν ὀφείλει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐφημερίδος του. Πρὸ τῆς ἐκλογῆς του ὡς προέδρου τῆς Βουλῆς ἡ κατοικία του ἦτον νύτρεπισμένη μετ' ἀκρας ἀπλότητος· μόνος δ' αὐτῆς πλούτος ἦν, πλὴν ὀλίγων καλλιτεχνικῶν ἀριστουργημάτων, ἡ βιβλιοθήκη. Ἐρρέθη ὅτι εἶχε ἀμάξας· ἀλλὰ πράγματι μίαν καὶ μόνην εἶχε μισθωτὴν ἀμαξάν, δι' ἣν ἔδαπανα κατὰ μῆνα 650 φράγκα ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἐφημερίδος. Ἐρρέθη πρὸς τοῦτοις ὅτι ὁ ἑκατομμυριούχος Δυβоссέ ἐκληροδότησεν αὐτῷ ἑκατομμύρια. Ἴδου ἡ ἀλήθεια· μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ὁ Γαμβέτας ἐθαύμαζεν ἐκ τῆς

λίμνης τῆς Γενεύης τὰς παρὰ τὴν ὄχθην τρεῖς λαμπρὰς ἐπαύλους τοῦ Ἑλβετοῦ Κροῖσου, ὁ Δυβоссέ ἠρώτησεν αὐτὸν ποῖαν προστίμα. «Αὐτὴν», ἀπήντησεν ὁ Γαμβέτας καὶ ἔδειξε τὴν ἐν Κρέτ ἐπαυλιν. — «Ἡ ἐπαυλις αὕτη, εἶπεν ὁ Δυβоссέ, θὰ ἦναι μίαν ἡμέραν ἰδική σου!» Ἄλλ' ὅτε ἀπέθανεν, ἡ διαθήκη κληρονόμους ἀνεδείκνυσε τοὺς δύο ἀνεψιούς του Γυσσάρ καὶ Ἀρνῶ. Οὗτοι παρεκάλεσαν τὸν Γαμβέταν νὰ δεχθῆ ὡς ἐνθύμημα τοῦ θεοῦ των δύο ἑκατομμύρια. Ἄλλ' ὁ Γαμβέτας ἠρνήθη ἐπιμόνως.

Μετὰ τὴν δεκάτην ἕκτην Μαΐου ἡ πολιτικὴ δύναμις τοῦ Γαμβέτα κρατύνεται ὀσμημέραι. Ἄλλ' αἱ τελευταῖαι περιπέτειαι τοῦ βίου του εἶναι λίαν πρόσφατοι, ἡ ὥστε νὰ χρῆζωσιν ὑπομνήσεων.

Ἡ ἀγαθὴ θεία, ὁ φύλαξ ἄγγελος τοῦ οἴκου τοῦ Γαμβέτα, ἀπέβίωσε· μετὰ τὴν τρομερὰν δὲ ὀδύνην τοῦ 1871, δευτέραν τότε φορὰν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Γαμβέτα ἀνέβλυσεν ἐν δάκρυον.

Καὶ τοι ἡ Ἑστία σκοπὸν ἔχει πρώτιστα πάντων νὰ τέρη, νὰ διδάσῃ καὶ νὰ μεταδίδῃ τοῖς ἀναγνώσταις αὐτῆς ὅτι νέον καὶ ὠφέλιμον, ἀλλὰ, πικρῶμεν, ὅμως δὲν τῆ εἶνε καὶ ἀπηγορευμένον ἐνίοτε καὶ νὰ συγκινήσῃ αὐτούς. Ἐὰν ὅπερ μέλλομεν νὰ διηγηθῶμεν προσβάλλῃ βιαιῶς πως καὶ σφοδρῶς φύσει τινὰς ἄγαν εὐαίσθητους, ἐλπίζομεν ὅτι θὰ τύχωμεν τῆς συγγνώμης αὐτῶν, χάριν τῶν περιεργωτάτων ἀληθῶς ἰθιμῶν, ἅτινα ἐν Ἰσπανίᾳ προηγουμέναι τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως διὰ τοῦ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΜΟΥ, ὅστις ἐν πολλῇ χρήσει ἦτο κατὰ τὸν μεσαῖον. Πρόκειται δὲ περὶ τοῦ Ζουὰν Ὀλίβα Μογκάζη τοῦ πρό τινων μηνῶν ἀποπειραθέντος νὰ δολοφονήσῃ τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας. Τὰ καθέκαστα τοῦ συγκινητικοῦ ἄμα δὲ καὶ περιέργου τούτου δράματος διὰ μακρῶν διηγήθησαν αἱ εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες, ἐξ ὧν ἐσταχυολογήθη ἡ ἐπομένη διήγησις. Σ. τ. Δ.

ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΕΝ ΙΣΠΑΝΙΑΙ

... Τῆ 8 π. μ. ὥρα κατελάμβανον τὰς θέσεις των ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς φυλακῆς τῆς Μαδρίτης ὁ ἀρμόδιος δικαστής, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ λοιποί, ἵνα δηλώσωσιν εἰς τὸν κατάδικον Ζουὰν Ὀλίβα Μογκάζην τὴν ἐπικύρωσιν τῆς εἰς θάνατον καταδίκης αὐτοῦ. Ὁ Ὀλίβας προσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ συνηγόρου του, ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τῶν φυλακῶν καὶ τινων ἄλλων ὑπαλλήλων.

Ὁ δικαστής ἐδήλωσεν εἰς τὸν κατάδικον διατί τὸν προσεκάλεσαν καὶ ἐκάλεσε τὸν γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τὴν περὶ θανάτου ἀπόφασιν, ἧς ὁ Ὀλίβα ἠκροάσατο μετὰ τινος ἀδιαφορίας. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐὰν ἔχῃ νὰ παρατηρήσῃ τι περὶ τῆς ἀποφάσεως, ἐνεύσεν ὅτι οὐδὲν ἔχει, διὸ καὶ προσεκλήθη νὰ τὴν ὑπογράψῃ.

— Ἀφαίρεσάτέ μου τὰς χειροπέδας νὰ ὑπογράψω.

Μετὰ τὴν ἀφαιρέσιν δὲ τῶν σιδηρῶν χειροπέδων ὑπέγραψε μετ' εὐσταθείας, καὶ χαιρετίσας διὰ νεύσεως τῆς κεφαλῆς τὸν τε δικαστὴν καὶ τοὺς ἄλλους παρόντας, ἐπορεύθη εἰς τὸ ἐκκλησιδῖον τῆς φυλακῆς μετὰ τοῦ ἱερέως τῆς φυ-

λακῆς καὶ τινῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος τῆς *Εἰρήνης καὶ τοῦ Ἑλλέου*.

Ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ καθήσας ἐπὶ ἔδρας ἔλαβε παρὰ τοῦ συνηγόρου του δύο ἐπιστολάς τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν του. Ἀποσφραγίσας δὲ καὶ ἀναγνούς αὐτάς, ἐζήτησε χάριτην καὶ τὰ πρὸς γραφὴν ἵνα γράψῃ ἀπόκρισιν εἰς τὴν οἰκογενεϊάν του.

Ὁ τῆς φυλακῆς ἰατρός λαβὼν πρότερον τὴν ἀδειάν του ἐζήτησε τὸν σφυγμὸν του, ὃν εὔρε λίαν ἥρεμον.

Ὁ κατάδικος ἔγραψεν ἔπειτα εἰς τὴν γυναῖκά του ἐνθυμίζων αὐτῇ ὅτι πάντοτε τὴν ἠγάπα καὶ τὴν ἀγαπᾷ, διότι εἶνε ἄγγελος καὶ τῆ συνίστα τὴν ἐπιμεμελημένην ἀνατροφὴν τῆς κόρης του. Ἐν ἐτέρα δ' ἐπιστολῇ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν συνηγόρον του, ἀνεγνώριζεν ὅσας προσπάθειάς κατέβαλεν ἵνα τον σώσῃ, καὶ τῷ ἐξεδήλου ὅλην αὐτοῦ τὴν εὐγνωμοσύνην προσθεῖς: «Οὐδένα αἰτιώματι δι' ὅσα πάσχω, καὶ συγχωρῶ πάντας.»

Μετὰ ταῦτα εἶπε νὰ τῷ κομίσωσι τὸ πρόγευμα· συμπροσευξάμενος δὲ ὀλίγην ὥραν μετὰ τοῦ πνευματικοῦ του, ἐξωμολογήθη ἔπειτα.

Τὸ ἐκκλησιδίον ἔχει χῶρον μόλις τριῶν τετραγωνικῶν μέτριον κεῖται δὲ ἐν τῷ ἰσογαίῳ τῆς φυλακῆς. Ἀπέναντι δὲ τῆς εἰσόδου ὑπεράνω τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς κεῖται εἰκὼν τῆς Παναγίας ἀγωνιώσως φωτιζομένη ὑπὸ τεσσάρων λαμπάδων. Ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσερχομένῳ ὑπάρχει στρατιωτικὴ κλίνη ἐφ' ἧς δύναται νὰ ἀναπαύηται ὁ κατάδικος, ἐπὶ δὲ τραπέζιον καὶ ἔδρα.

Τῆ 4 μ. μ. τῷ ἔδωκαν ποτήριον οἴνου Ἑρῆς μετὰ διπύρων. Μετ' ὀλίγον δὲ καὶ πρὸ τοῦ γεύματος ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ συμπάγῃ μετ' αὐτοῦ καὶ τις τῶν καταδικῶν φίλος του, καὶ τὴν 5 ὥραν ὁ Ὀλίβα παρεκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τοῦ φίλου του, ὅστις θωῶς μόλις ἤγγισε τὰ παρατεθέντα φαγητά. Συνέκειτο δὲ τὸ γεῦμα ἐκ βοφῆματος, μοσχάρου ὀπτοῦ, γλώσσης τηγαριστῆς μετὰ λειμονίου, χοιρομηρίου μετὰ γεωμήλων, γλυκίσματος, ἀμυγδαλῶν καὶ καφέ. Οἶνον δὲν τῷ ἔδωκαν. Ἄλλα δὲ ποτὰ ἐδήλωσεν ὁ κατάδικος ὅτι οὐδέποτε συνειθίζε νὰ πίνῃ. Ἐφαγε δὲ πολὺ ὀλίγον καὶ συνδιελέχθη μετὰ τοῦ συνδαιτυμόνος του εἰς διάλεκτον καταλαυνηκὴν.

Ὅτε ἐκάθησε νὰ φάγῃ, ὁ ἰατρός ἐζήτησε τὸν σφυγμὸν του καὶ ἐμέτρησε παλμούς 124 μέχρι 128.

Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα μέλος τι τῆς *Εἰρήνης καὶ τοῦ Ἑλλέου* τῷ προσήνεγκε σιγάρον Ἀβάνας, ὅπερ ἐδέξατο ὁ Ὀλίβα.

Τῆ 9 ὥρα ἐγένετο, ὡς ἔθος, ἡ διανομὴ τοῦ τετάρτου τῶν κατὰ τὴν προτεραιάν συλλεγεῖσθαι ἐλεημοσυνῶν, παρόντος τοῦ γραμματέως τῆς Ἀδελφότητος τῆς *Εἰρήνης καὶ τοῦ Ἑλλέου*. Οὐδὲν δὲ περιεργότερον τοῦ τρόπου τῆς συλλογῆς ταύ-

της. Κατὰ τὰ κεντρικώτερα μέρη τῆς πόλεως κατασκευάζονται ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων μικρὰ παραπήγματα ξύλινα, ἐν οἷς ὑπάρχει τράπεζα κεκαλυμμένη ὑπὸ πρασίνου καλύμματος, ἐφ' ἧς κεῖνται δύο χονδρὰ κηροπήγια μετὰ λαμπάδων πρασίνων, σταυροὺς ἀργυροῦς καὶ δίσκος εἰς ὃν οἱ διαβάται ῥίπτουσιν ὅ τι ἀν προαιρῶνται, χρησιμεῖον εἰς τέλεισιν λειτουργιῶν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ καταδίκου.

Ἄμα διανειμηθεῖσθαι τῶν ἐλεημοσυνῶν ὁ Ὀλίβα συνέταξε τὴν διαθήκην του, καταλιπὼν κληρονόμον τὴν γυναῖκά του· ὑπέγραψε δὲ τὴν διαθήκην μετὰ τῆς αὐτῆς εὐσταθείας μετ' ἧς καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς εἰς θάνατον καταδικῆς του τὴν πρῶταν. Τούτων γενομένων συνδιελέχθη ὁ Ὀλίβα πολλὴν ὥραν μετὰ τοῦ ἐπιστάτου τῆς φυλακῆς, εἰς ὃν μεταξὺ ἄλλων εἶπε καὶ ταῦτα: — Ὅτε ἦλθε χθὲς ἡ σύζυγός μου, ἦτο λυπημένη;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ ἐπιστάτης.

— Τὴν καυμένην! προσέθηκε.

Εἰσελθόντος δὲ τοῦ ἀνακριτοῦ εἰς τὸ ἐκκλησιδίον ὁ Ὀλίβα τὸν παρεκάλεσε νὰ τῷ δώσῃ τὴν χειρὰ του, ἣν καὶ κατησπάσθη.

Τὴν 10 ¹/₂ ὁ ἱερεὺς τὸν ἠρώτησεν ἐὰν ἐπιθύμει νὰ κατακλιθῇ ὀλίγον.

— Διατί τόσον γρήγορα; ἀπεκρίθη ὁ Ὀλίβα, ἔχω καιρὸν νὰ ἀναπαυθῶ.

Ὁ σφυγμὸς τοῦ καταδίκου ἦτο τότε 125 κατὰ λεπτόν. Ἡ γενικὴ αὐτοῦ κατάστασις ἐδήλου μεγάλην κατὰπτωσιν, ἧς ἕνεκα ἠναγκάσθη νὰ κατακλιθῇ.

Τὴν 1 μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ ἀτυχῆς Ὀλίβα ἐγερθεὶς τῆς κλίνης τῆ συνδρομῆ τοῦ ἱερέως ἤρξατο σκεπτόμενος μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς παρούσης καταστάσεώς του βαδίζων ὀλίγην ὥραν.

Τὴν 4 τῆς πρωίας λαβὼν παρὰ τοῦ πνευματικοῦ ἱερέως τῆς φυλακῆς τὴν ἄφρον τῶν ἀμαρτιῶν, ἐγονυπέτησε πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Παναγίας καὶ προσπυχήθη ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Ὁ ἱερεὺς ἐλειτούργησε ἀρωμαμένου τοῦ καταδίκου μετὰ κατανύξεως. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας ἐκοινωνήσας τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων μετὰ πολλῆς μετανοίας καὶ γαλήνης, προσευχόμενος μέχρι τῆς 7 ὥρας, ὅτε προσῆλθον πᾶ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῶν φυλακῶν.

Τῆ 7 ¹/₂ προσῆλθεν ὁ δῆμιος εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἀκροάσεων τοῦ δικαστηρίου, ὃ δὲ Ὀλίβα διατέλει σιωπῶν καὶ οὐδόλως ἐγείρων τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τοῦ προσευχηταρίου του.

Τῆ 8 παρὰ ¹/₄ ὁ δῆμιος εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐκκλησιδίον· προσελθὼν δὲ πρὸς τὸν Ὀλίβαν, τῷ εἶπε:

— Ζουὰν Ὀλίβα, μὲ συγχωρεῖς;

Τοὺς λόγους τούτους ἀκούσας ὁ κατάδικος ἠγέρθη, ἀφῆκε τὸ προσευχητάριον καὶ ἐρρίφη ἀ-

ποτόμως εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐκτελεστοῦ τῶν ἀποφάσεων τῆς δικαιοσύνης, λέγων·

— Μάλιστα, μάλιστα, σὲ συγχωρῶ.

Ὁ δῆμιος ἠρώτησεν ἔπειτα αὐτὸν ἐὰν ἐγίνωσκε τίς ἦτο καὶ διατί ἦλθε.

— Εἰκάζω, ἀπεκρίθη ὁ Ὀλίβα, εἶσαι ὁ δῆμιος, ἡ ψυχὴ τοῦ νόμου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησε, καὶ ὁ δῆμιος τὸν ἐνέδυσε τὸ φόρεμα τῶν καταδικῶν. Ἐν ᾧ δὲ τὸ ὄρολόγιον τῆς φυλακῆς ἐσήμαινε τὴν ὀγδόην ὥραν, ἐξεκίνησεν ἡ συνοδία.

Ὁ Ὀλίβα μετὰ ἡρεμίας ὑπερβαλλούσης κατέβη μόνος τὴν κλίμακα τῆς φυλακῆς χαιρετίζων μετ' ἀγάπης τὸν τε διευθυντὴν καὶ τὸν ἐπιστάτην τῶν φυλακῶν, ἐν ᾧ οἱ νεοὶ τῶν ἐν τῇ φυλακῇ κρατουμένων ἔψαλλον ἐν κατανύξει τὸ χαιρετὸν πρὸς τὸν ἀπερχόμενον σύντροφόν των.

Μισθωτὴ ἄμαξα ἵστατο παρὰ τὴν πύλην τῆς φυλακῆς. Ἄνευ δὲ τινος βοηθοῦ ὁ Ὀλίβα ἀνέβη καὶ ἐκάθησε παρακαθίσαντος καὶ τινος ἱερέως.

Ἐκατέρωθεν τῆς ἀμάξης ἐβάδιζον τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος τῆς Εἰρήνης καὶ τοῦ Ἐλλέου, καὶ ὁ ἱατρός τῶν φυλακῶν, πάντες μετὰ λαμπάδων ἀνημμένων, ἠγουμένου τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς σημαίας τῆς Ἀδελφότητος.

Τὸ πλῆθος πυκνὸν καὶ συνωθούμενον ἀπὸ τῆς φυλακῆς μέχρι τῆς πλατείας ἔβη τὸ ἱκρίωμα, ἔθεάτο μετὰ βαθυτάτης σιωπῆς τὴν τελετὴν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ Ὀλίβα ἐλάλησεν ὀλίγον, ἐπανελημμένως δὲ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὄμου τοῦ ἱερέως, οὗ ἠροῦσθε τὰς γλυκυτάτας παραμυθίας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Φθὰς πρὸ τοῦ ἱκρίωματος ὁ Ὀλίβα ἀνέβη τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος μετὰ πολλῆς ἀταραξίας ὡς ὅτε πρὸ ὀλίγου ὥρας ἀνέβη καὶ τῆς ἀμάξης τὴν βαθμίδα.

Μετὰ πολλῆς δὲ καρτερίας καὶ ἄνευ τινὸς κομπασμοῦ ὁ Ὀλίβα Μογγάζη παρεδόθη εἰς χεῖρας τοῦ δημίου καὶ τῇ ὀγδόῃ ὥρᾳ καὶ τεσσαράκοντα λεπτὰ παρέδωκε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν Θεόν.

Μέχρι δὲ τῆς ἐσπέρας τὸ πτώμα του ἔμεινε ἐκτεθειμένον ἐπὶ τοῦ ἱκρίωματος. Περὶ δὲ λύχνων ἀφᾶς ἐλύθη ἀπὸ τοῦ πασσάλου καὶ ἐκομίσθη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τὸ φέροτρον τὸ περιέχον τὸ λειψανόν του, περιστοιχιζόμενον ὑπὸ μελανειμονουσῶν καὶ λαμπάδωφορουσῶν γραιῶν.

Ἄξιον περιεργίας νομίζομεν νὰ περιγράψωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας πῶς ἐκτελεῖται ὁ στραγγαλισμὸς, ἐν χρῆσει ὧν τὴν σήμερον ἐν Ἰσπανίᾳ, Πορτογαλίᾳ καὶ ἐν τισὶ τῶν ἀποικιῶν.

Τὸ ἱκρίωμα σύγκειται ἐκ σανιδώματος εἰς ὃ ἀναβαίνουν διὰ κλίμακος ἐχούσης πολλὰς βαθμίδας. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ σανιδώματος ὑφύεται πάσσαλος καὶ ἐπ' αὐτοῦ σανὶς ἧς ὑψεκατόμετρα ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' ἧς κάθεται ὁ καταδικῶν. Ὀλίγον δὲ ὑψηλότερα ὑπάρχει

κλοιὸς σιδηροῦς ἀνοιγόμενος καὶ κλειόμενος διὰ σφηνίσκου. Ὅπισθεν δὲ τοῦ πασσάλου ὑπάρχει τροχὸς κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ὁ κλοιὸς ὕψος καὶ διὰ τινος ἑλικὸς συσφίγγεται καὶ χαλαταί. Ὁ δὲ καταδικῶν ἐνδεδυμένος ποδήρη μέλανα χιτῶνα καὶ φορῶν σκουφὸν μέγαν τοῦ αὐτοῦ χρώματος μετὰ σταυροῦ λευκοῦ, κάθεται ἐπὶ τῆς σανίδος καὶ ὁ δῆμιος προσαρμόζει τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐν τῷ σιδηρῷ κλοιῷ ὃν εὐθὺς κλείει διὰ τοῦ σφηνίσκου. Δοθέντος δὲ σημείου καλύπτεται τὸ πρόσωπον τοῦ καταδικῶν διὰ μέλανος ὑφάσματος, ἔπειτα δὲ ὁ δῆμιος ἰστάμενος ὀπίσω τοῦ πασσάλου περιστρέφει δις ἢ τρίς τὸν τροχόν, καὶ ὁ κλοιὸς προσεγγίζων εἰς τὸν πάσσαλον στραγγαλίζει τὸν καταδικῶν. **Φ

ΜΑΝΤΗΛΙΑ . . . ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ

Ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργῶς τῆς Γαλλίας πρὸ τινος εἶχεν ὄρσει ἵνα δοθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν μαντήλια ἐφ' ὧν εἶνε ἐντετυπωμένος ὁ χάρτης τῆς Γαλλίας καὶ τῶν γαλλικῶν ἀποικιῶν. Ἡδὴ δὲ εἰσῆχθησαν καὶ ἄλλου εἶδους μαντήλια . . . διδακτικὰ ὀνομαζόμενα, περιέχοντα πάσας τὰς ὁδηγίας τοῦ ὀπλισμοῦ, τῶν ἀποσκευῶν, τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων κτλ. κτλ. Σημειωτέον δ' ὅτι τοιαῦτα μαντήλια πρῶτη εἰσῆγαγεν εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἰσπανίας παραλαβοῦσα τὸ δεῖγμα αὐτῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας παγκοσμίου ἐκθέσεως. Κυρία Σ*

Γινῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετὰφρασις Γ. Ζωγιοῦ.]

233.

Πολλὰ τὰ πένθη κρύπτουσιν ὑποκρίσεως εἶδη. Καὶ οὗτος μὲν θρηνεῖ δῆθεν τὴν ἀπώλειαν ἀγαπτοῦ προσώπου, ἐν ᾧ κυρίως κλαίει ἑαυτὸν, καὶ λυπεῖται, διότι ἀπέβαλε τοῦ ἀποθανόντος τὴν εὐνοίαν· κλαίει τὴν ἐλάττωσιν τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῶν ἡδονῶν αὐτοῦ· κλαίει τὴν ἐκπτώσιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Ἐν ἄλλοις δῆλαδὲ λόγοις, τὰ τῶν τοιούτων θρηνῶν δάκρυα ρέουσι πρὸς τιμὴν μὲν τῶν νεκρῶν, χάριν δὲ τῶν ζώντων. Ὀνομάζω δὲ τὸ πένθος αὐτὸ ὑποκρίσεως εἶδος, διότι οἱ πενθοῦντες ἐξαπατῶσιν ἑαυτούς. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλη τοιαύτης φύσεως ὑπόκρισις, οὐχὶ ὅμως τοσοῦτον ἀθῶα, ὅσον ἡ προειρημένη, διότι ὅλον αὐτὴ τὸν κόσμον πλανᾷ. Εἰς τοῦτο δὲ τοῦ πένθους τὸ εἶδος ὑπάγονται οἱ θρηνεῦντες δόξαν λύπης ζηλωτῆς καὶ ἀγρηράτου. Καὶ ὁ μὲν χρόνος, ὃ τὰ πάντα ἀναλίσκων, τὴν πραγματικὴν αὐτῶν καταπαύων λύπην, παρέρχεται, αὐτοὶ δὲ ἐπιμένοντες κλαίοντες, ὀδυρόμενοι, ἀναστενάζοντες. Ἀναλαμβάνουσι δὲ σχῆμα πένθιμον καὶ παντὶ τρόπῳ ἀσχολοῦνται εἰς τὸ νὰ πείσωσι τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι τὸ πένθος αὐτῶν θέλει διαρκεῖσι μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐ-